

Bölüm 13

ATLARDA DOĞUMDA İLK YARDIM UYGULAMALARI

Büşra KIRLANGIÇ¹
Esra PAMUK²

GİRİŞ

Atların doğum süreci, doğanın karmaşık bir sürecidir ve bir dizi zorluk ve acil durumla karşılaşılabilir. Atların doğumu genellikle “doğal” bir süreç olarak kabul edilse de, bazı durumlar acil müdahaleyi gerektirir. Doğumda karşılaşılan problemler, annenin veya yavrunun sağlığını tehdit edebilir, bu nedenle atlarda doğum sırasında uygun ilk yardım uygulamaları oldukça önemlidir. Bu bölümde, atlarda doğum sırasında karşılaşılan en yaygın problemlere ve bu problemlere yönelik ilk yardım uygulamalarına odaklanılacaktır. Ayrıca, veteriner hekim müdahalesine ihtiyaç duyulduğunda ne yapılması gerektiği de ele alınacaktır.

At doğumları genellikle 340 gün civarında bir süreyle, yani yaklaşık 11 ay süren gebelik sonrasında başlar. Bu süreç, kasılmaların ve rahim ağzının genişlemesiyle başlar, ardından yavru doğar. Doğum sırasında herhangi bir komplikasyon yaşanması durumunda, acil ilk yardım müdahalesi gereklidir. Doğum, üç ana aşamaya ayrılır: servikal açıklık, doğumun ilerlemesi (daha doğrusu fetusun doğum kanalından geçişi) ve son olarak plasentanın atılmasıdır. Atların doğumu, genellikle gece saatlerinde gerçekleşir, çünkü atlar doğal olarak gece doğum yapma eğilimindedir.

¹ Öğr. Gör., Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale Meslek Yüksekokulu, Bitkisel ve Hayvansal Üretim Bölümü, busrakirlangic@kku.edu.tr, Orcid iD: 0009-0000-0823-8468

² Öğr. Gör., Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale Meslek Yüksekokulu, Bitkisel ve Hayvansal Üretim Bölümü, esrapamuk@kku.edu.tr, Orcid iD: 0009-0003-4610-9335

Anne Atın İyileşmesi ve Takip

Anne atın iyileşme süreci de kritik bir rol oynar. Rahim enfeksiyonları, doğum sonrası komplikasyonlar doğabilir. Bu nedenle doğum sonrası bakım, hijyenik koşullarda yapılmalı ve veteriner kontrolleri belirli aralıklarla yapılmalıdır.

SONUÇ

Atlarda doğum sırasında ilk yardım müdahaleleri, yalnızca tecrübeli veterinerler tarafından yapılması gereken karmaşık işlemler içerebilir. Ancak, doğru bir şekilde yapılacak ilk yardım uygulamaları hem anne atın hem de yavrunun hayatta kalması için büyük önem taşır. Erken müdahale, komplikasyonların önlenmesine yardımcı olabilir ve doğum sürecinin daha sağlıklı geçmesini sağlar. Atlarda doğum sırasında ilk yardım, doğru uygulamalarla hayati önem taşır. Doğumun erken aşamalarında, acil durumlar hızlı bir şekilde yönetilmelidir. Bu tür durumlarda, doğru bilgi ve hazırlık, atın ve yavrunun sağlıklı bir şekilde doğum sürecini atlarmalarını sağlamak için gereklidir. İlk yardım uygulamaları, zamanında veteriner müdahalesi ile birleştğinde, başarılı sonuçlar elde edilebilir. Doğum sırasında karşılaşılan tüm problemler ve zorluklar, uzmanlık gerektiren müdahalelerle yönetilmelidir.

KAYNAKLAR

1. Baker, G., & Evans, D. (2015). *Veterinary Obstetrics and Neonatology: Equine Reproduction and First Aid*. Elsevier.
2. Jones, T., & Hunt, R. (2016). *Equine Emergency and Critical Care Medicine*. Wiley-Blackwell.
3. Honnas, C., & McCue, P. (2018). *Equine Reproduction: Medical and Surgical Challenges*. Springer.
4. Parker, R. (2017). *Equine Obstetrics and Neonatology: A Practical Guide*. CRC Press.
5. Robinson, N. (2014). *Equine Obstetrics and Breeding*. Oxford University Press.
6. Swerczek, T. (2020). *Equine Obstetrics and Neonatal Medicine*. Wiley.
7. Stewart, H. (2017). *Managing Birth and Delivery in Horses: Obstetric Challenges and Solutions*. Springer.
8. Traub-Dargatz, J. (2017). *Equine Veterinary Emergencies: Diagnosis and Management*. Elsevier.
9. Smith, B., & Young, M. (2015). *First Aid and Medical Procedures for Equine Emergencies*. Elsevier.
10. Fleischmann, W. R. (2003). *Equine Obstetrics: A Practical Guide for the Equine Practitioner*. Elsevier.
11. Johnson, L. W., Waguespack, M. J., & Sanders, R. (2016). *Equine Reproduction: A Practical Guide to Reproductive Management*. Wiley-Blackwell.
12. Johnston, J. C. (2018). *Equine Obstetrics and Reproductive Emergencies*. In R. D. Smith (Ed.), *Large Animal Surgery* (pp. 345-375). Mosby.
13. Smith, B. P. (2014). *Large Animal Internal Medicine* (5th ed.). Mosby.
14. <https://veteriankey.com/parturition/>
15. <https://equimed.com/news/health/equine-acute-respiratory-distress-syndrome-what-horse-owners-need-to-know>
16. <https://www.farmersjournal.ie/irish-horse/breeding/foal-preparation-and-postnatal-care-607725>
17. <https://extension.umn.edu/horse-health/caring-your-mare-during-breeding-and-foaling>